

Χρήστος Τσαντής*

Τον πίνακα του Πέτρου Βλαχάκη για τη Μάχη της Κρήτης επικαλείται ο κ. Ρίχτερ στο βιβλίο του για να υποστηρίξει τον ισχυρισμό περί «βρώμικης και κτηνώδους» αντίστασης από την πλευρά των Κρητικών. Η δίωξή του και η δίκη που διεξάγεται αυτή την περίοδο προφανώς και δεν απαντάει στην επιχείρηση αναθεώρησης της ιστορίας την οποία μεθοδικά προωθεί ένα τμήμα Γερμανών ιστορικών. Η αντιπαράθεση στο πεδίο της ιστορικής έρευνας γίνεται με επιχειρήματα και όχι με διώξεις. Αυτό όμως απέχει πολύ από το να επιβραβεύουμε τη διαστροφή της ιστορίας και να αποδίδουμε τιμές, σαν πολιτεία ή σαν πανεπιστημιακά ιδρύματα, σε πλαστογράφους της ιστορίας. Γύρω από αυτό το ζήτημα όμως προκύπτουν και κάποια ακόμα σοβαρά θέματα.

Για να πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά. Τί απεικονίζει ο συγκεκριμένος πίνακας του Πέτρου Βλαχάκη; Ο ζωγράφος κατέγραψε αυτό ακριβώς που είδαν τα μάτια του. Ο ναζί φαντάρος, μέλος της στρατιάς των εισβολέων, μόλις έχει σκοτώσει τον Μανώλη Θεοδωράκη. Ο άνδρας που σηκώνει την πέτρα, γείτονας του θύματος, θα έπρεπε κατά τον κύριο Ρίχτερ να πει στους εισβολείς: «Περάστε! Τί θα πάρετε;» Μόνο που οι ναζί δεν ήρθαν για... τουρισμό στην Κρήτη!

19 τακτικά μέλη της Ακαδημίας Αθηνών για την υπόθεση Ρίχτερ

Οι 19 ακαδημαϊκοί δημοσίευσαν κείμενο τους στην εφημερίδα «Καθημερινή» την Κυριακή 20/12/2015. Όμως δεν μένουν απλά στο θέμα της δίωξης του Ρίχτερ. Θα περίμενε κανείς ότι τα 19 τακτικά μέλη της Ακαδημίας Αθηνών θα γνώριζαν για την ιστορία του πίνακα του Βλαχάκη. Θα περίμενε κανείς να γνωρίζουν ότι στη Γερμανία επιχειρείται, ειδικά μετά από την ενοποίησή της, μια έντονη προσπάθεια αναθεώρησης της ιστορίας.

Γράφουν στο κείμενό τους ότι: «Ο Ρίχτερ, συγγραφέας του βιβλίου «Η Μάχη της Κρήτης», διαπιστώνει ως πόρισμα της ιστορικής του έρευνας τέλεση και από την πλευρά αντιστασιακών Κρητών (απρόσωπα) πράξεων που παραβιάζουν το δίκαιο του πολέμου, όπως θανάτωση συλλαμβανόμενων αιχμαλώτων, σφαγιασμό τραυματιών, ατιμασμός νεκρών κλπ. Οι πράξεις αυτές αν τελέστηκαν, παραβιάζουν ασφαλώς διεθνείς συνθήκες που επιβάλλουν μεταχείριση των αιχμαλώτων (δηλαδή εξουδετερωμένων και άρα ακίνδυνων αντιπάλων) ως υποκείμενα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το πως μεταχειρίζεται τους αιχμαλώτους ο αντίπαλός τους είναι, άλλωστε, θέμα όχι μόνο του διεθνούς δικαίου αλλά και της ηθικής».

Μόνο που στην Κρήτη δεν συγκρούστηκαν κάποιοι «αντίπαλοι» στρατοί. Από τη μια μεριά ήταν οι εμπειροπόλεμες στρατιές των ναζί και από την άλλη άμαχος πληθυσμός και λίγα στρατεύματα. Από τη μία πλευρά ο ουρανός γέμιζε με γερά εξοπλισμένους στρατιώτες, ενώ από την άλλη βρίσκονταν οι υπερασπιστές της γης τους, άντρες, γέροι, γυναίκες και παιδιά, με πέτρες και με τσουγκράνες ή στην καλύτερη περίπτωση με πεπαλαιωμένο εξοπλισμό.

Έχουν καταγραφεί δεκάδες περιστατικά όπου Κρητικοί περιέθαψαν ναζί τραυματίες, σε αντίθεση με τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής που έσφαζαν γυναικόπαιδα, άρρωστους, ηλικιωμένους και αιχμαλώτους. Εξολόθρευαν ολόκληρα χωριά παραβιάζοντας κάθε έννοια δικαίου, σκοτώνοντας τα ζωντανά και

κλέβοντας τη σοδειά σαν κοινοί ληστές.

Μα τα επιχειρήματα του Ρίχτερ δεν είναι καινούργια. Με τα ίδια ακριβώς λόγια «εγκαλούσαν» τους Κρητικούς οι συνεργάτες των ναζί, θορυβημένοι από την παλλαϊκή αντίσταση των κατοίκων του νησιού. Ο διορισμένος από τις κατοχικές αρχές πρωθυπουργός Γ. Τσολάκογλου έγραφε σε διάγγελμά του. «Πληροφορήθηκα», λέει ο συνεργάτης των ναζί στις 29 Μαΐου του 1941, «ότι η συμπεριφορά σας προς τους Γερμανούς αιχμαλώτους (!!) δεν είναι η αρμόζουσα προς τη διεθνή νομιμότητα και τον πολιτισμό μας (!!)... Επειδή δε εσείς έχετε ανεπτυγμένο το αίσθημα της φιλοξενίας (!!) πρέπει να το επιδείξετε εις τους ανδρείους αντιπάλους, με όλη σας την καρδιά. Συμπεριφερθείτε ευγενώς».

Συμψηφισμός και σχετικοποίηση

Είναι γνωστό ότι στη Γερμανία υπάρχει διαμάχη για το σκοτεινό της παρελθόν. Η περίφημη αποναζιστικοποίηση δεν προχώρησε σε βάθος και με εξαίρεση τις κορυφές τις ναζιστικής ιεραρχίας, ο βασικός πυρήνας της ναζιστικής κρατικής μηχανής έμεινε άθικτος. Το 1986 ο Ερνστ Νόλτε δημοσίευσε ένα άρθρο στην εφημερίδα «Frankfurter Allgemeine Zeitung». Εκεί θα βρούμε τα σπέρματα της νέας ιστορικής οπτικής. Συμψηφισμός εγκλημάτων για να αντισταθμιστεί η ναζιστική φρίκη.

Ο Νόλτε αθώωνε ουσιαστικά τους ναζί για τις γενοκτονίες και τα φρικιαστικά εγκλήματα, καθώς παρουσίαζε αυτές τις πρακτικές της Γερμανίας ως... άμυνα ενάντια στην ΕΣΣΔ, λες και δεν ήταν η ναζιστική Γερμανία με την επεκτατική της πολιτική που προκάλεσε τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

«Είναι καιρός να σταματήσουμε να επαναλαμβάνουμε τις συζητήσεις περί ενοχής των Γερμανών, τουλάχιστον γιατί αυτό αποτελεί συνέχεια του τρόπου σκέψης των ναζί, που είχαν πείσει τον εαυτό τους για την ενοχή των Εβραίων», έγραφε σε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα.

Κάπως έτσι προέκυψαν οι συνδέσεις διαφόρων γενοκτονιών και η σχετικοποίησή τους, έτσι που να μειώνεται το ιστορικό φορτίο της καταστροφής που προξένησε το ναζιστικό καθεστώς της Γερμανίας. Μόνο που ο ναζισμός είναι το μόνο πολιτικό ρεύμα το οποίο έχει ως θέση αρχής την γενοκτονία και την εξολόθρευση των «φυλετικά κατώτερων λαών».

«Αντί να αποκλείσουν το Τρίτο Ράιχ από το ιστορικό συνεχές, οι συντηρητικοί εκπρόσωποι του επαγγέλματός μας τείνουν προς τον συμψηφισμό και τη σχετικοποίηση», γράφει πολύ σωστά ο ιστορικός Χανς Μόμσεν.

Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν έφτασαν να βάζουν στην ίδια μοίρα την άμυνα του Ρώσικου λαού ή την άμυνα του Ελληνικού λαού και της Κρήτης, για να αντισταθμίσουν τα ναζιστικά εγκλήματα.

Φωτογραφίες ομαδικών εκτελέσεων βρέθηκαν μετά από το τέλος του πολέμου σε σπίτια των εκτελεστών. Οι Γερμανοί στρατιώτες και αξιωματικοί που εικονίζονται να πυροβολούν συνήθως πίσωπλατα γυναίκες με παιδιά στην αγκαλιά ή πολίτες σε ομαδικούς τάφους, τις έστελναν σαν ενθύμιο στις οικογένειές τους, πίσω στη Γερμανία, προφανώς περήφανοι για τα... «κατορθώματά» τους.

Οι εκτελέσεις και η γενοκτονία από τους ναζί δεν ήταν τυχαίο γεγονός αλλά η καθημερινότητα του πολέμου στα εδάφη που είχαν υπό τον έλεγχό τους. Αποτέλεσμα της θέσης αρχής που διατυπώνει η ναζιστική ιδεολογία περί ανώτερων και κατώτερων φυλών.

Η Γερμανία ξαναγράφει την ιστορία

Πρόεδροι της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας σαν τον Βίλλυ Μπραντ γονάτιζαν μπροστά στο μνημείο του γκέτο της Βαρσοβίας. Το Άουσβιτς και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης μετατρέπονταν σε μουσεία της μνήμης. Αργότερα όμως τα πράγματα άλλαξαν. Το συντηρητικό ρεύμα που πέρασε από την

οικονομία και την πολιτική, έπληξε και την ιστορική έρευνα. Η αναθεώρηση της ιστορίας ακολούθησε τις αλλαγές στο επίσημο δόγμα της Γερμανικής εξωτερικής πολιτικής ως συνέπεια της ενίσχυσης της θέσης της στο διεθνές περιβάλλον μετά και από την ενσωμάτωση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Παρόλα αυτά αναπτύχθηκαν ισχυρές αντιστάσεις στη γερμανική επιστημονική κοινότητα, όπως του ιστορικού Ντάνιελ Γκόλντχαγκεν, που υπενθυμίζει στους Γερμανούς ότι οι σφαγές στο Ανατολικό Μέτωπο, οι σφαγές στην Ελλάδα, στην Πολωνία και αλλού, η προετοιμασία και η εκτέλεση του Ολοκαυτώματος, η λειτουργία των στρατοπέδων συγκέντρωσης κοντά σε κατοικημένους τόπους όπου μπορούσε κανείς να μυρίσει τις ανθρώπινες σάρκες που καίγονταν στα κρεματόρια, δεν ήταν έργο μεμονωμένων φονιάδων ή κάποιων διεστραμμένων αξιωματικών των ες-εσ αλλά προϋπέθεταν τη συνεργασία μεγάλων τμημάτων του στρατού, της Βέρμαχτ, αλλά και τμημάτων του πληθυσμού. Αλλά όλα αυτά αποτελούν την αρχή ενός καινούργιου άρθρου. Μέχρι τότε θα είχε ενδιαφέρον το άνοιγμα της συζήτησης για την λήθη της ιστορίας και στην Ελλάδα, για την ενίσχυση της ιστορικής μνήμης με σκοπό την αποδυνάμωση της φασιστικής ιδεολογίας που ενισχύεται και που κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις θα μπορούσε να κυλίσει τον τροχό της ιστορίας και πάλι προς τη βαρβαρότητα και το σκοταδισμό.

*Ο Χρήστος Τσαντής είναι συγγραφέας

<http://christostsantis.com/>